

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN



”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

Revistă națională de știință și educație

Ediție on-line

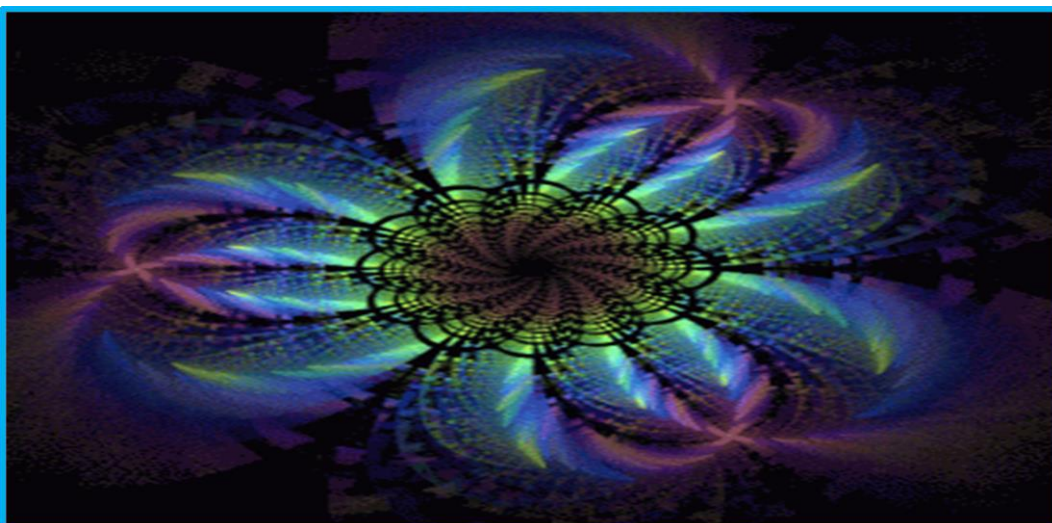
ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.3

iulie-septembrie 2017

2017





CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0247/315636

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN
propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Eliza Marinela SOTIRESCU

Comitet științific:

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Ileana GURLUI

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Colectivul de redacție:

Insp.de.spec. Ioana Daniela TĂTARU

Prof. metodist Silvia PĂUN

Prof. metodist Florica BOGDAN

Prof. metodist Eugenia ILIE

Prof. metodist Marinela MELINTE

Inf. Mariana POPA

Ec. Mirela MARDALE

Tehnoredactare computerizată

Prof. metodist Silvia PĂUN

Inf. Mariana POPA

Copertă și publicare online

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

„Cuvântul este un mijloc imperfect de comunicare”, spunea Camil Petrescu.

La ceas inaugural, prin revista *Caleidoscop didactic teleormănean*, Casa Corpului Didactic Teleorman dă startul unui demers ambițios și incitant pentru toți aceia care doresc să marcheze, pe axa timpului, itinerarii complexe, vizând permanentele interogații și căutări de sensuri, provocările și dilemele pe care educația le aduce în societatea cunoașterii.

Dinamica lumii contemporane a impus *noile educații* care, în această eră a informatizării, a multiculturalității, au făcut posibil saltul de la o școală a stereotipiilor eronate la creativitate, la interdisciplinaritate, toate girate de arta de a învăța *să știi, să faci, să trăiești și să fii*.

Apariția acestei reviste reprezintă o oportunitate în dezvoltarea profesională, atât pentru cadrele didactice, cât și pentru cadrele didactice auxiliare, deschizând perspective care trebuie fructificate din plin. Ne dorim ca, noile paradigme educaționale, pe care autorii le vor aborda în paginile acestei publicații, să faciliteze schimbul de idei, dialogul, emulația, spiritul înnoitor, ca premise ale longevității și confirmării, ale oportunității mesajului transmis.

Voi fi alături de echipa redacțională și sunt convinsă că revista va reuși să reprezinte un reper în învățământul teleormănean, deoarece este coordonată de oameni ambițioși, perseverenți, cu viziune, care ajung întotdeauna acolo unde și-au propus.

Urez acum la început de drum succes deplin cu speranța că aceasta revista va avea o un parcurs lung, provocator și util.

Cu speranță și încredere,

Prof. Valeria Gherghe

Inspector școlar general

Revista „Caleidoscop didactic teleormănean” a luat naștere din dorința de a populariza experiențele bune din domeniul educației, dând libertate educatorului să abordeze aspecte și teme din teoria educației, management, curriculum școlar, educație permanentă, consiliere și orientare.

Revista va acoperi dorința cadrelor didactice teleormănene interesate de promovarea unor lucrări metodice și științifice dar mai ales interesate de redobândirea imaginii școlii teleormănene în comunitate.

Educatorul, joacă rolul de model în comunitatea școlară și-și axează preocupările pentru realizarea de demersuri didactice adaptate și flexibile la nevoile beneficiarului direct „Măria sa Elevul”.

Diseminarea și popularizarea experiențelor personale și profesionale, rezultate la concursuri și olimpiade școlare îmbogățesc fondul generator de idei, de modele inovative și exemple de bune practici din sistemul de învățământ.

Revista se adresează tuturor specialiștilor în științele educației și în domenii conexe, personalului didactic și didactic auxiliar din învățământul preuniversitar, tuturor celor implicați în sistemul de învățământ din România.

Director CCD,
Prof. Eliza Marinela Sotirescu

CUPRINS

Abordarea integrată în grădiniță	6
Utilizarea tehnologiei informației și comunicaționale în procesul de predare	7
Evoluțiile marcante cunoscute de educație din antichitate până în epoca modernă	9
Evaluarea în învățământul primar	12
Integrarea în învățământul de masă a copiilor cu ces	13
9 mai 1895- 9 mai 2017 122 de ani de la nașterea marelui poet- filozof Lucian Blaga De la expresionism la personanța folclorului în lirica lui Lucian Blaga	15
Flori de toamna	21
Șezătoarea literară	23
Desenul-modalitate de dezvoltare a imaginației și gândirii creatoare	25
Pledoarie pentru învățământul centrat pe elev	26
Rolul poveștilor în educarea copiilor	28

ABORDAREA INTEGRATĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.înv.preșcolar Feraru Daniela
Grădinița cu P.P nr.6 Alexandria ,Județul Teleorman

Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o strategie modernă de organizare și desfășurare a conținuturilor, iar conceptul de activitate integrată se referă la o activitate în care se îmbrățișează metoda de predare-învățare a cunoștințelor îmbinând diverse domenii și constituirea deprinderilor și abilităților preșcolare, o componentă a mediului pentru organizarea cunoașterii, că o idee sau un principiu integrator care rupe hotarele diferitelor categorii de activități și grupează cunoașterea în funcție de tema propusă de educatoare ori copii. Integrarea, ca sintagmă este explicată că revenirea în același loc, în aceeași activitate, a mai multor activități de tip succesiv, care conduc la atingerea obiectivelor propuse, la însușirea conținuturilor, la realizarea în practică a proiectului didactic propus.

Prin activitățile integrate, abordarea realității se efectuează printr-un demers global, făcând să dispară granițele dintre categoriile și tipurile de activități didactice. Acestea se contopesc într-un scenariu unitar în care tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe: conținuturile au subiect comun care urmează a fi elucidat în urma parcurgerii acestora și atingerii obiectivelor comportamentale avute în vedere.

Această metodă, a predării integrate, nu poate fi abordată fără referire la predarea tematică care are la bază transmiterea cunoștințelor grupate pe subiecte sau unități tematice. Predarea tematică se concretizează printr-o planificare pe termen lung sau scurt care reflectă relațiile dintre tema propusă, domeniile de cunoaștere și ariile de stimulare. Această planificare trebuie să fie flexibilă, deschisă adaptării la evenimente speciale și presupune capacitatea educatoarei de modelare la schimbările care pot interveni, determinate de interesele copiilor.

Programa activităților instructiv-educative oferă libertate educatoarelor pentru a-și alege tipurile de activități, metodele și conținuturile în acord cu nivelul și interesele copiilor din grupă, dar și în funcție de experiență, abilitățile și dorința de înnoire proprie fiecăreia. Procesul instructiv-educativ desfășurat în grădiniță permite fiecărei educatoare, sau echipe de educatoare, punerea în valoare a propriei experiențe didactice, prin activități educative cu caracter integrat și cu o abordare complexă a conținuturilor.

Se impune, așadar că procesul educațional să fie creativ, interdisciplinar, complex, să-i stimuleze pe copii în vederea asimilării informațiilor.

Integrarea este o manieră de organizare oarecum similară cu interdisciplinaritatea, în sensul că obiectivele învățării au ca referință nu o categorie de activitate, ci o tematică unitară, comună mai multor categorii. Dar nu trebuie să facem confuzii între cele două concepte și să identificăm interdisciplinaritatea (că o componentă a mediului pentru organizarea cunoașterii) cu integrarea (că o idee sau un principiu integrator care rupe hotarele diferitelor categorii de activitate și grupează cunoașterea în funcție de tema propusă de educatoare ori de copii). Integrarea, ca sintagmă, este explicată că revenirea în același loc, în aceeași activitate, a mai multor activități de tip succesiv care

conduc la atingerea obiectivelor propuse, la însușirea conținuturilor, la realizarea în practică a proiectul didactic propus.

În cadrul activităților integrate, abordarea realității se face printr-un demers global, granițele dintre categoriile și tipurile de activități dispar, se contopesc într-un scenariu unitar și de cele mai multe ori ciclic, în care tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe, evident, conținuturile au un subiect comun, care urmează a fi elucidat în urmă parcurgerii acestora și atingerii obiectivelor comportamentale avute în vedere.

Activitățile integrate vor fi cele prezente în planificarea calendaristică, proiectate conform planului de învățământ, orarului aferent nivelului de vârstă, susținute de experiență cadrului didactic. Educatoarea organizează și desfășoară activități integrate generate de subiecte stabile planificate pentru tot timpul anului. Aceste activități pot fi desfășurate integrat după scenariu elaborat de educatoare ce începe cu întâlnirea de grup, inițiată în fiecare zi și care se poate realiza sub formă unei povestiri, a întâlnirii cu un personaj, a vizitei unei persoane adulte, prezența unui animal, o întâmplare trăită sau imaginată, un eveniment social sau eveniment special petrecut în familie.

Scenariul educatoarei îi orientează pe copii să opteze pentru diverse centre care oferă posibilitatea alegerii domeniilor de învățare și a materialelor. Varietatea acestora încurajează copii să manifeste, să observe, să gândească, să-și exprime ideile, să interpreteze date, să facă predicții.

Activitățile din grădiniță pot fi desfășurate integrat după scenariile zilnice cu generice distincte care reunesc activități comune și la alegere dar din zona respectivă sau prin care se regăsesc fragmentele de activități dintr-o săptămâna cu generice de zi, respectând tema și subtema săptămânii. Diversitatea și varietatea materialelor încurajează copiii să se manifeste, să observe, să gândească, să-și exprime ideile, să interpreteze date, să facă predicții. Activitățile integrate se pot desfășura fie frontal, fie pe grupuri ajungând până la individual.

UTILIZAREA TEHNOLOGIEI INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIONALE ÎN PROCESUL DE PREDARE

**Prof. Cojocaru Ion
Liceul Teoretic Videle**

Prezentare generală a aplicației Pintar – VirtuaLab Electricity

Programul VirtuaLab Electricity (varianta demo) este un instrument foarte util și folositor în predarea noțiunilor privind circuitele electrice și elementele de circuit, care poate fi folosit mai ales la clasele care încep studiul fenomenelor fizice, mă refer aici la clasele din învățământul gimnazial, respectiv cls. a VI-a și cls. a VIII-a.

Programul este de foarte mare ajutor în pregătirea lucrărilor de laborator în care se face studiul circuitelor electrice de curent continuu. În cazul în care laboratorul unității școlare nu este suficient dotat cu material didactic acest program poate substitui chiar anumite experimente la clasă.

Acest program este foarte ușor de folosit: este foarte ușor de instalat (nu necesită calculatoare foarte performante sau sisteme de operare de ultimă oră), are o interfață grafică intuitivă ușor de folosit.

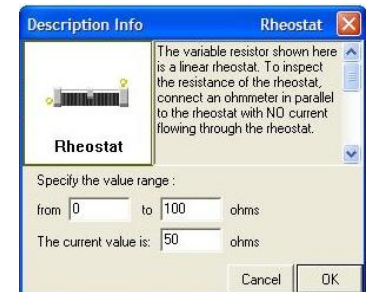
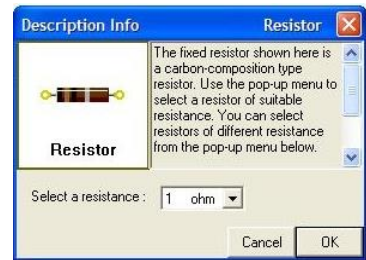
Pentru construirea circuitelor electrice se folosesc imagini fidele ale elementelor de circuit (nu simbolurile acestora) care se găsesc într-o fereastră care se deschide la lansarea aplicației, fereastră numită sugestiv „Components box” (cutie).

În varianta demo nu pot fi folosite toate elementele de circuit, dar se pot folosi cele uzuale: întrerupător, rezistoare, siguranțe fuzibile, becuri, aparate de măsură, conectori pentru conductori, generator de curent continuu (baterie). De asemenea se poate folosi un editor text pentru a introduce comentarii sau a face notații.

Elementele de circuit se glisează cu ajutorul mouse-ului pe spațiul de lucru unde se construiește circuitul prin adăugarea firelor conductoare.

Fiecare element activ de circuit poate fi setat pe anumiți parametri: tensiunea electromotoare la generatorul de curent continuu, valoarea rezistenței la rezistoare, puterea nominală și tensiunea nominală la consumatori (ca o notă de atracție pentru elevi la becuri poate fi aleasă și culoarea în care acesta luminează), tipul de aparat de măsură folosit (ampermetru, voltmetru, ohmmetru, galvanometru). Setarea se face după ce elementul de circuit se află pe spațiul de lucru dându-se dublu clic pe imaginea elementului care trebuie inițializat.

În continuare sunt prezentate tipurile de setări și descrierea elementelor de circuit folosite de această aplicație.



Generatorul prezentat aici este fictiv. Cantitatea de energie electrică produsă de acest generator poate fi stabilită arbitrar. Un astfel de generator nu există în fel de generator în realitate. Este creat pentru o utilizare mai comodă atunci când sunt necesare tensiuni electrice mai mari. Acesta este un generator de curent continuu. Pentru setarea tensiunii electromotoare se introduce valoarea acesteia în căsuță.

Rezistorul este un rezistor tip. Rezistența corespunzătoare se selectează din listă, pot fi selectate numai valorile existente în listă.

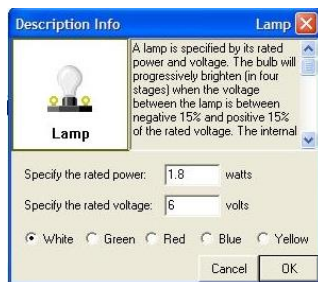
Rezistor variabil indicat aici este un reostat liniar. Pentru a verifica rezistența reostatului, se conectează un ohmmetru, în paralel cu atunci când nu trece nici un curent prin el.

Intervalul maxim și minim al reostatului poate fi setat prin introducerea valorilor în caste („form” – „to”; de la – până la).

Pentru a seta reostatul la o valoare anumită rezistență se procedează astfel:

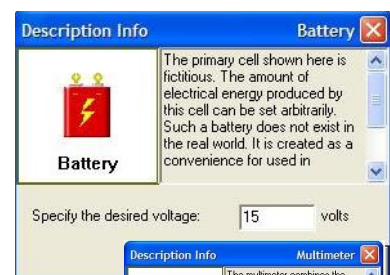
- se introduce valoarea în caseta „This current value is”;
- se utilizează cursorul reostatului atunci când este cuplat la un ohmmetru.

Becul este caracterizat de către puterea sa nominală și tensiunea sa nominală. Becul va



galbenă.

Multimetrul combină funcționalitatea de voltmetru, ampermetru, ohmmetru și galvanometru. Selectarea tipului de aparat care va fi folosit se face prin bifarea căsuței corespunzătoare.

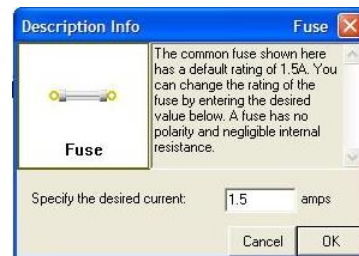


Aparatele de măsură se vor folosi corespunzător.

Soneria poate fi folosită pentru a determina dacă printr-o porțiune de circuit trece curent electric, caz în care se va auzi sunetul produs de aceasta. Rezistența sa internă poate fi setată la 0.

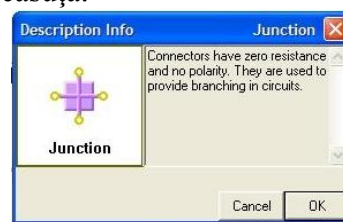
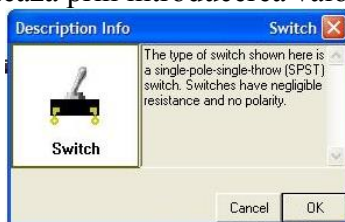
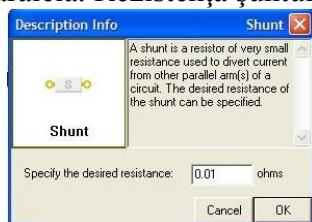


Siguranța fuzibilă este folosită pentru protecția elementelor de circuit față de curenții mult prea mari care pot determina distrugerea acestora.



Valoarea maximă a curentului care poate trece prin siguranța fuzibilă se setează prin introducerea acestei valori în căsuță.

Șuntul este un rezistor cu o rezistență foarte mică folosit pentru a divide curentul de pe o ramură a unui circuit pe o ramură paralelă. Rezistența șuntului se setează prin introducerea valorii în căsuță.



Înterupătorul este un întrerupător cu două poziții: închis – deschis. Nu are rezistență internă.

Conectorii nu au rezistență internă. Ei sunt folosiți pentru realizarea circuitelor ramificate.

Programul poate fi descărcat folosind următorul link:

<http://pintar-virtualab-electricity-lite1.software.informer.com/download/?ca1e742>

EVOLUȚIILE MARCANTE CUNOSCUTE DE EDUCAȚIE DIN ANTICHITATE PÂNĂ ÎN EPOCA MODERNĂ

Prof. metodist Ilie Eugenia
Casa Corpului Didactic Teleorman

Educația este un tip particular de acțiune umană, o intervenție sau o direcționare, o categorie fundamentală a pedagogiei.

Educația înseamnă o dezvoltare conștientă a potențialului biopsihic al omului și formarea unui tip de personalitate solicitat de condițiile actuale și de perspectivă ale societății.

Ea este deopotrivă un fapt social și individual, pregătind omul, ca element activ al vieții sociale. Cuvânt de origine latină – *educația*, înseamnă creștere, hrănire, cultivare. Emile Durkheim afirma, pe bună dreptate că educația este o acțiune exercitată de generațiile adulte asupra celor ce nu sunt coapte pentru viața socială.

Activitatea educațională este dinamică și flexibilă. Ea stimulează idealul ființei umane exprimat prin „a fi” și „a deveni”.

Educația are un caracter istoric (diferă de la o epocă la alta, de la o țară la alta). Ea apare odată cu societatea, conținuturile și finalitățile educației schimbându-se de-a lungul timpului. Procesul intenționat de formare a tinerei generații este prezent încă din comuna primitivă. În Orientul antic existau școli unde se punea accent pe deprinderile de comportare, educația morală fiind puternic influențată de religie.

Educația diferă de la o etapă istorică la alta în funcție de condițiile materiale și spirituale ale societății. Educația este un fenomen social, specific uman, care apare odată cu societatea, dintr-o anumită necesitate proprie acesteia – aceea a dezvoltării omului ca om, ca forță de muncă și ființă socială.

În evoluția pe care a cunoscut-o învățământul european, găsim câteva etape distincte:

-  învățământul din antichitatea greco-romană;
-  educația în perioada medievală;
-  educația în epoca modernă;
-  educația din cadrul U.E.

Uniunea Europeană nu are o politică comună în ce privește educația, dar și-a asumat menirea de a crea un sistem coerent și precis de cooperare între statele membre, lăsând la latitudinea fiecărei țări modul de organizare concretă și conținutul sistemului de educație și formare profesională. Odată cu succesiunea epocilor istorice idealul, mecanismele, conținuturile, finalitățile educației s-au schimbat, au evoluat și s-au perfecționat.

Educația este deci supusă schimbărilor istorice, ea apărând odată cu societatea din comuna primitivă. În momentul în care strămoșii îndepărtați ai omului au început să muncească, prin aceasta, felul lor de viață a început să se deosebească fundamental de cel al animalelor. Acestea din urmă au continuat să se adapteze și să se comporte față de mediul natural în mod instinctiv. Omul însă a adoptat față de mediu o atitudine activă, transformându-l cu ajutorul uneltelor pe care le confecționează. Astfel apare atitudinea activă a omului față de propria sa dezvoltare, simțul de răspundere pentru generația viitoare, exprimat prin grija adulților de a transmite celor tineri experiența de confecționare și utilizare a uneltelor în vederea formării lor ca forță de muncă. Între muncă și educație s-a stabilit astfel un raport de intercondiționare, raport care se află la baza perfecționării uneltelor de muncă. Dezvoltarea vieții sociale, îmbogățirea experienței umane fac să se complice însuși procesul de transmitere a experienței acumulate, de procesul de educare. Generațiile adulte transmit tinerelor generații nu numai experiența de muncă, ci și limba și regulile de comportare. Acest proces intenționat de formare a tinerelor generații este tocmai ceea ce înțelegem prin educația în comuna primitivă. Apariția proprietății private și a claselor sociale fac ca educația antichității să se deosebească de cea specifică comunei primitive.

Educația are acum un caracter de clasă. Acest caracter este evident atât în statele din orientul antic – Egipt, China, India – cât și în Grecia și Roma antică. În școlile egiptene se urmărea, pe de o parte, pregătirea conducătorilor statului – a preoților – iar pe de altă parte, pregătirea acelor care, îndeplinind diverse funcții administrative mai mărunte, aveau obligația de a ști să scrie.

Din documentele ce au ajuns până în vremea noastră se poate deduce că chinezii au avut școli cu mult înainte ca societatea lor să se împartă pe clase. Cu toate acestea școlile din China antică devin treptat un monopol al aristocrației. Spre deosebire de alte școli din orientul antic, în China se acordă mare atenție formării deprinderilor de comportare, urmărindu-se mai ales cultivarea supunerii atât față de cei mai în vârstă, cât și față de cei superiori ca situație socială. Educația morală din școala chineză era puternic influențată de religie.

Ca și la egipteni, pentru indieni nu exista o demarcație precisă între cunoștințele religioase și cele profane. Ele se împleteau. În India se studia astronomia, medicina (cu ajutorul magiei), matematica și limba sanscrită.

În Grecia antică putem evidenția două tipuri de sisteme educaționale. Acestea privesc cele două mari puteri: Sparta și Atena. Sistemul educațional spartan era cu precădere unul militar, pe când în Atena predomina un sistem democratic.

Sistemul educațional al romanilor a cunoscut o organizare diferită, corespunzătoare principalelor etape ale dezvoltării statului. Astfel în perioada regalității educația se făcea în familie; în timpul republicii începe să se manifeste tot mai mult preocuparea pentru organizarea învățământului; pe când în timpul imperiului sistemul de instrucție și educație capătă un caracter de stat.

Trecerea de la societatea sclavagistă la cea feudală a însemnat, totodată, și trecerea de la sistemul de educație sclavagist la altul care corespundea cerințelor vieții economice și sociale specifice orânduirii, a cărei durată se întinde din secolul al V-lea până în secolul al XVIII-lea.

Ideologia dominantă a orânduirii feudale a fost cea religioasă – creștinismul pentru Europa, islamismul pentru Orientul apropiat și nordul Africii, budhismul pentru Orientul îndepărtat. Biserica – îndeosebi cea creștină – acaparase pământ, putere politică și întreaga viață culturală. Dogmele religioase serveau integral intereselor claselor dominante, de aceea ele constituiau elementul primordial și baza oricărei gândiri teoretice a reprezentanților acestor clase. Este cunoscut faptul că în această perioadă filosofia a devenit o “slujnică” a teologiei. Arta a fost și ea subordonată spiritului teologiei, devenind o expresie a disprețului religios pentru natură, pentru om. Prin conținutul său, arta exprima aspirația către viața viitoare. În pictura și sculptura feudală era redat extazul mistic al unor ființe dematerializate, disproporționate anatomic.

În ceea ce privește învățământul feudal, acesta a fost un monopol al clerului – atât în Europa, cât și în Orientul apropiat și depărtat.

Se știe că orânduirea feudală cuprinde mai multe etape, fiecare dintre ele având anumite particularități care și-au exercitat influența și asupra educației și învățământului. Astfel, educația evului mediu propriu-zis (secolele V-XIV) se deosebește mult de aceea care se practica în epoca Renașterii și Reformei (secolele XV-XVI), iar aceasta avea unele trăsături care o diferențiau de sistemul educativ din perioada descompunerii feudalismului (secolele XVII-XVIII).

Către sfârșitul evului mediu ritmul de dezvoltare al societății a devenit mai alert. Cruciadele au înlesnit schimbul de mărfuri, au contribuit la dezvoltarea puternică a meseriilor, a atelierelor meșteșugărești. În industrie s-au introdus motoarele hidraulice, a început să se folosească roata de tors și s-a trecut la organizarea unui nou tip de producție industrială, producția manufacturieră. Secolele XIV și XV constituie – pentru o parte din țările Europei de apus – perioada de trecere de la feudalism la capitalism. Criza economică și socială din aceste secole este însăși criza regimului feudal, care a permis trecerea de la supremația nobilimii feudale la dobândirea puterii de către burghezie. Populația orașelor a crescut continuu. Treptat, apar, mai ales în Italia, o mulțime de “republici”. Aproape fiecare oraș mai dezvoltat a devenit o republică – Veneția, Florența, Genova, Milano etc. Schimbări majore s-au petrecut și în educație. Conceptele umanismului au influențat puternic ideile pedagogice. Se dă o mare importanță respectului față de om, încrederea în posibilitățile sale fizice și intelectuale.

Sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea se caracterizează pe plan socio-politic printr-o succesiune de victorii ale burgheziei din țările Europei occidentale. Întrucât înseși interesele sale economice și politice îi impuneau asigurarea unei instrucții elementare pentru categorii largi ale populației. Această perioadă constituie un mare pas înainte în direcția generalizării învățământului primar și a dezvoltării teoriei pedagogice corespunzătoare. Amploarea pe care a luat-o acum învățământul, mai ales școala elementară, a atras după sine și dezvoltarea instituțiilor de pregătire a corpului didactic. Aceste împrejurări au stimulat procesul de constituire a pedagogiei ca disciplină științifică.

Interesul manifestat pentru problemele dezvoltării tinerei generații au favorizat crearea unei instituții speciale de educare, precum și elaborarea unei teorii pedagogice privind copii de vârstă preșcolară.

Dar anul 1900 nu este o piatră de hotar în dezvoltarea teoriei și practicii pedagogice. Către sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului următor au apărut o serie de elemente noi care anunță importante mutații în gândirea pedagogică și practica școlară. Aproape tot ceea ce creaseră secolele anterioare în domeniul practicii instructiv-educative era cuprins acum în termenul de școală tradițională și începuse să fie repudiat. Apare, mai întâi, o reacție față de școala herbartiană, întemeiată exclusiv pe receptivitate, pe orientare exclusiv teoretică a conținutului activității didactice. Se creează, astfel, așa-numitele școli noi din Marea Britanie, Franța, Germania, SUA.

Tot acum, ca urmare a inițierii cercetărilor experimentale în psihologie, începe să se manifeste o puternică reacție față de pedagogia filosofică – constituită deductiv, pornindu-se de la anumite principii sau concepte filosofice. Se conturează astfel ideea unei pedagogii experimentale și, concomitent, ideea unei științe a copilului – pedagogia. Tot în această perioadă se constată o altă tendință: depășirea limitelor pedagogiei întemeiată pe psihologie – care conducea spre cultivarea individualismului – prin elaborarea unei teorii pedagogice bazate pe sociologie, adică pedagogia socială. Pe plan pedagogic, secolul XX s-a anunțat, încă de la început – prin teoria educației noi – ca un secol al copilului.

În concluzie, evoluția învățământului european relevă faptul că, structura sistemului de educație diferă considerabil de la țară la țară, chiar dacă există unele similitudini, atât în privința organizării, cât și a conținutului învățământului.

Bibliografie

- Ion Gh. Stanciu, „O istorie a pedagogiei universale și românești până la 1900”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
George Văideanu, „Educația la frontiera dintre milenii”, Editura Politică, București, 1988
Ioan Nicola, „Pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
Ioan Nicola, Tratat de pedagogie școlară
Marțian Iovan, „Repere în pedagogie – prin universul educației”, Arad, 1997

EVALUAREA IN INVATAMANTUL PRIMAR

Profesor învățământ primar PIRJOL MONICA
Școala Gimnazială Fântânele

Evaluarea este o componenta a oricarei activitati umane care tinde spre obtinerea unor rezultate, fapt ce implica necesitatea de a stabili in ce masura rezultatele propuse au fost efectiv obtinute. Aceste elemente sunt cuprinse în documente oficiale, în lucrări de sinteză si analiză puse la îndemâna celor interesati.

Prezint cele mai semnificative dintre ele:

1. **Standardele curriculare de performanță** vizează performantele elevilor în situatia de evaluare sau de examinare. Ele se află la interfața dintre curriculum si evaluare/examinare si, în esență, sunt formulări, în termen de comportamente observabile, a ceea ce elevii stiu si pot să facă în contextul curriculum-ului parcurs. Acestea descriu ceea ce trebuie să fie atins – realizat – performat de către elevi după parcurgerea unei etape de formare si actionează ca „tinte” cunoscute de către elevi, cât si de cadrele didactice, de urmărit în demersul lor comun. În ceea ce priveste nivelurile la care sunt formulate, acestea pot fi *nivelurile de performanță minim acceptabile*, pe cele *ale performantei tipice (sau medii)*, si pe cele *ale performantei optime sau de excelentă*.

Deși sunt formulate în termeni calitativi, standardele de performanță trebuie să se bazeze, într-un anumit stadiu al stabilirii si formulării lor, pe date cantitative reale, valide si fidele. Aceste date pot proveni din două surse de bază: evaluări nationale si examene nationale. Cheia formulării profesionale a acestor standarde stă în modalitatea de interpretare a datelor de bază, în functie de principiile asumate initial. Standardele curriculare de performanță intră chiar în structura programelor școlare si reprezintă un concept relativ nou utilizat în teoria si, mai ales, în practica educatională. În activitatea de învățământ este vorba de calitatea actului învățării, a rezultatelor (performanțelor) acesteia, ceea ce înseamnă a testa măsura în care au fost îndeplinite obiectivele preconizate, concretizate în actele comportamentale ale elevilor.

Standardele curriculare de performanță reprezintă un sistem de referință unitar pentru toti, stabilit la sfârșitul unei etape de școlaritate. Ele au un caracter normativ, constituind indici (semne, dovezi) utile la îndemâna tuturor celor implicați în procesul educational. Astfel, pe baza lor, elevii vor fi constienți de ceea ce se așteaptă de la ei, ca rezultat al învățării: atitudini si comportamente corespunzătoare, nivel de cunostinte. Ei vor afla că toate acestea constituie criterii de evaluare la sfârșitul fiecărei etape sau trepte de școlaritate. Pentru cadrele didactice, standardele de performanță

constituie un criteriu de bază în autoreglarea propriului lor demers didactic. Părintii vor lua la cunostință de ceea ce așteaptă școala de la elevi, de rolul lor ca factori educaționali. Pentru specialiștii care concep standardele de performanță, analizele și metodele de investigare a rezultatelor aplicării lor constituie cel mai bun criteriu de evaluare a nivelului calitativ al tuturor componentelor curriculum-ului, în scopul luării unor măsuri ameliorative.

2. **Descriptorii de performanță** sau **descriptori de bandă** indică o categorie foarte diversă de formulări, descrieri, explicări organizate în manieră ierarhică, ale performanței așteptate din partea elevilor aflați în situația de evaluare. Performanța așteptată este concepută ca performanță tipică, medie, realizabilă în primul rând în condițiile evaluării curente, de la clasă. Calitatea de „procedeu de evaluare” a descriptorilor este ilustrată prin relația de directă proportionalitate între nivelurile de performanță identificate și descrierea calitativă a acestora, într-o grilă orientată crescător, de la nivelul inferior către nivelul superior. Modulurile în care descriptorii de bandă pot fi creați, adaptați, utilizați în mod concret în activitatea de evaluare curentă și/sau de examinare este o chestiune care ține de activitatea evaluatorului/examinatorului, de efectele scontate și de importanța judecării de evaluare cu care se finalizează „aplicarea” descriptorilor.

Bibliografie: Dumitriu Gh., Dumitriu, C. – „*Psihopedagogie*”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;

INTEGRAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ A COPIILOR CU CES

Prof. psihopedagog : Dorobanțu Adela
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Sloganul „Toți diferiți, toți egali!” a fost lansat de Consiliul Europei în anii '90, în cadrul unei campanii cu obiective centrate pe lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței. Acceptarea diferenței devine un obiectiv important al educației în societatea modernă „de egali și diverși”, aflată sub semnul dialogului, al comunicării, al acceptării și al căutării alterității. A fi diferit înseamnă a nu fi în conformitate cu majoritatea, cu norma, cu regula, ceea ce a condus implicit la un tip sau altul de sancțiune simbolică la nivel social. Începând cu anii '80, diferența a devenit o temă centrală în domeniul educației. Tot mai frecvent se vorbește astăzi despre personalizarea educației, ca demers de valorificare a diferenței, a caracteristicilor individuale prin sprijin specific și promovare a individualității în contextul comunității.

Tendința crescândă de integrare școlară în unități obișnuite de învățământ pentru copii/tinerii cu CES este binecunoscută, atât în lume, cât și în România. Ea se întemeiază pe evoluția drepturilor omului și, în particular, a drepturilor copiilor, pe nevoia de democratizare și solidaritate socială.

Schimbările socio-economice rapide creează un sentiment de nesiguranță și disconfort în rândul copiilor/tinerilor. Destructurarea sistemului de valori a provocat scăderea motivației pentru învățare cu întreg corolarul de efecte negative care decurg de aici: creșterea mediocrității, abandonului școlar, infracționalității juvenile și consumului de droguri. Pentru că toate acestea au repercursiuni asupra dezvoltării întregi a personalității copilului/tânărului afectând capacitatea de

decizie pentru viitorul sau profesional și autonomia personală. Încercările de adaptare rapidă a școlii la dinamica economiei de piață și alinierea la standardele uniunii europene creează uneori confuzie și dezorientare atât în rândul elevilor și părinților, cât și al personalului didactic.

Problematica educației și învățământului pentru copiii/tinerii cu CES a înregistrat în ultimii 25 de ani câteva tendințe fundamentale.

Prima tendință este reformularea și schimbarea concepțiilor și termenilor de bază cu care se operează în domeniu: educație specială, dizabilitate, deficiență, handicap, cerințe educaționale speciale, normalizarea și valorizarea, integrarea în comunitate.

A doua tendință se referă la reconsiderarea modelelor de educație și asistență specifică, accentuându-se apropierea progresivă a locului și condițiilor de școlarizare a copiilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale de învățământul obișnuit și diversificarea formelor de integrare școlară, profesională și socială în comunitate.

Cea de-a treia tendință se regăsește în acțiunea complexă de schimbare a atitudinii sociale și a normelor legislative referitoare la problematica generală a deficiențelor și într-un context mai larg, cu privire la ceea ce este diversitatea și diferențele interumane în societate.

Societatea și școala manifestă o gamă variată de atitudini problematica educației unor copii care învață mai greu. De-a lungul istoriei, școala și gândirea pedagogică au abordat în diferite feluri, de la diferite modalități de separare și de izolare față de contextele sociale educaționale la care au acces toți copiii, la acceptare și includere în medii școlare obișnuite-tendință tot mai accentuată.

Un rol important în modificarea atitudinii l-au avut cercetările realizate care arătau că nu se poate afirma cu certitudine că acei copii educați în instituții speciale ar face progrese mai mari, comparativ cu cei rămași în medii educaționale obișnuite.

Pe de altă parte, cercetările cu privire la copii integrați în învățământul obișnuit relevă că, din punct de vedere al achizițiilor și dezvoltării intelectuale, nu se pot distinge diferențe semnificative între aceștia și cei din unitățile speciale, în schimb sub aspectul achizițiilor și dezvoltării sociale câștigul este net în favoarea copiilor integrați.

Complexitatea manifestărilor determinate de realitatea dintre normalitate și integrare adus la interpretări, amânări, experimente, tatonări, reușite și eșecuri în acțiunea de integrare a copiilor cu CES în școala de masă.

Educația integrată se referă în esență la integrarea copiilor cu CES în structurile învățământului de masă care poate oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase a acestor copii și o echilibrare a personalității acestora, o integrare școlară care presupune:

- existența copiilor cu cerințe speciale în școli de masă;
- asigurarea serviciilor specializate (logopedie, servicii de sprijin, terapie educațională, consiliere școlară etc.) în școala respectivă;
- acordarea suportului necesar personalului didactic și managerilor școlii în proiectarea și aplicarea programelor de integrare;
- accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport, cabinete, laboratoare etc);
- încurajarea relațiilor de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- educarea și ajutarea tuturor copiilor pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- asigurarea parteneriatului școală-familie, încurajând familia să se implice în viața școlii;
- existența programelor de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- acceptarea schimbărilor în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Instituția școlară deține rolul de componentă fundamentală a sistemului social în ceea ce privește integrarea copiilor cu CES, aceasta având rolul de a răspunde concret solicitărilor în funcție de evoluția societății contemporane aflată într-o continuă transformare rezolvarea situațiilor referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ și la capacitatea acestuia de a se adapta și integra într-o societate aflată în schimbare.

Bibliografie

- 1.<http://www.unicef.ro/publicatii/situatia-copiilor-cu-cerinte-educative-speciale-inclusi-in-invatamantul-de-masa/>
- 2.Tendinte-Revistă editată de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Giurgiu nr.7, ISSN 2066 – 9879

9 mai 1895- 9 mai 2017

122 de ani de la nașterea marelui poet- filozof Lucian Blaga De la expresionism la personanța folclorului în lirica lui Lucian Blaga

**Profesor Mariana Buciu
Liceul Pedagogic „Mircea Scarlat”**

Lucian Blaga este primul mare poet român care reușește să sincronizeze în mod definitiv formele poetice românești tradiționale cu cele europene, moderne. Avem în vedere astfel contextul poetic contemporan debutului său, configurat de tendințele revoluționare ale deceniului al doilea al secolului al XX lea.

După cum se cunoaște, într-un arc de timp foarte scurt, apăruseră futurismul (1909), expresionismul (1910) și dadaismul (1916), adică tot ce a dat secolul mai incitant în materie de noutate în artă. În ceea ce privește manifestarea tendinței poetice expresioniste în spațiul strict autohton, Lucian Blaga rămâne poetul cel mai reprezentativ. Ovid Crohmălniceanu arată în acest sens : “Amplarea cu care lirica românească modernă a cultivat “extaticul”, “cosmicul”, “originarul” se datorește tot expresionismului. Tot sub influența lui, grotescul a căpătat o răspândire apreciabilă în proza noastră poetică. Mai mult, estetica expresionismului a furnizat premisele unei sinteze originale, pe care, prin Argezi, Blaga și alți autori, literatura română o va realiza între modernism și tradiționalism.”¹

În studiul Fetele unui veac, Lucian Blaga observa legătura dintre romantism și expresionism. Afinitatea se constată chiar în cadrul aspectelor la care reducem romantismul. Dar teoreticianul încearcă apoi să scoată în evidență deosebiriile dintre cele două modalități artistice, atât de mult înrudite: “Patosul cosmic e realizat de romantici în mare parte prin subiect, prin materie; expresioniștii îl realizează în afară de subiect, adică formal” sau “anecdoticul înlocuit și de astă dată prin linie, ritm, expresie.”

Întru izbânda sa, romantismul acumula efecte materiale și efecte formale; expresionismul purifică mijloacele, și mai indiferent față de subiect, întetește felul de a vedea și de a trata realitatea de toate zilele. Considerațiile lui Blaga au în vedere, în special artele plastice. În analizele sale, Blaga pleacă întotdeauna de la pictură și ajunge la literatură.

Lui Blaga i se par importante valorile “supraindividuale” către care năzuiește stilul expresionist. Blaga ne oferă astfel o definiție cât se poate de exactă a expresionismului, emisă pe un ton apodictic, sentențios: “De câte ori o operă de artă redă astfel un lucru încât puterea, tensiunea interioară a acestei redări transcendentează lucrul, trădând relațiuni cu cosmicul, cu absolutul, cu ilimitatul, avem de-a face cu un produs artistic expresionist”. (Probleme estetice).

Năzuința spre absolut străbate arta hieratică egipteană ca și artă simbolică și enigmatică pe care au creat-o inzii. Foamea de absolut se regăsește în rigiditatea rituală, suprafirească a

¹ Ovid Crohmălniceanu, Literatura română și expresionismul, Ed. Eminescu, Buc. , 1971

inconografiei bizantine, ca și în exaltarea gotică. Setea de absolut n-a părăsit nicicând spiritul uman din antichitate și până în secolul al XXI-lea. E interesant cum consideră Blaga că se realizează forma de trăire a absolutului. Aceasta presupune cufundarea în “anonimat”. “Individul nu mai e decât un moment fără importanță ca individualitate, dar de o simbolică măreție ca punct viu, în care se materializează absolutul.” Iată și cum descrie Blaga semnele unei asemenea orientări în creația artistică modernă: “Psihologismul, atât de iubit, înainte, e încetul cu încetul părăsit. În dramă, în roman eroii sunt tot mai mult simple “idei înzestrate cu voință”, idei ce mișcă din adâncimi nebănuite omenirea.

Sâmburele vieții, lucrul în sine, transcendentul sunt căutate cu patimă crescândă. În poezie se cântă marile porniri ale spiritului vizionar, în afară de orice sentimentalism vag și decadent. . . Voința creatoare ia locul inspirației pasive.”² Tensiunea interioară și dinamismul, transfigurarea artistică până la transcenderea obiectului, permanenta încordare spre absolut sunt, pentru Blaga, trăsături tipice expresionismului. Stilizarea lăuntrică, cultul stihialului și elementarului ar fi alte note caracteristice ale artei expresioniste. O trăsătură definitorie este “intropatia”, o formă a extazului dionisiac în care “nu sufletul se orientează după natură, ci natura după suflet.”

Materializarea acestor principii de artă expresionistă Blaga o indentifică în pictura lui Van Gogh, iar părintele spiritual al expresionismului este considerat a fi Nietzsche, a cărui filozofie reprezintă “o mare încrucișare de drumuri, poate cea mai importantă în jumătatea a doua a veacului trecut.” Dionisiacul lui Nietzsche, dinamica lui Van Gogh și viziunea lui Strindberg sunt cele trei mari repere filozofice, artistice și literare ce intră în componența “noului stil” care va domina viața spirituală de la începutul secolului al XX-lea și expresia unui întreg proces de tranziție spre spiritualitatea modernă a secolului al XX-lea. Arta și literatura expresionistă au un caracter profetic, vaticinar. Expresionismul e un fel de Casandră prevestitoare de rele. Asemenea artiști vizionari, capabili de sumbre profeții sunt poeții expresioniști: Georg Heym, Gottfried Benn, Georg Trakl, Rainer Maria Rilke. Poezia lor este impregnată de nihilism și disperare, de viziuni întunecate, apocaliptice, de imagini eschatologice, de un sentiment acut al neîncrederii în valorile lumii burgheze, de trăiri existențiale violente, de aversiune față de noile domenii ale civilizației moderne cum ar fi mașinismul și tehnocrația. Dintre toți expresioniștii, Blaga vede în Rilke prototipul poetului și îi dedică poezia Poetul. Influența lui Rilke se resimte în fondul oracular ritualic al poeziei blagiene ce ține de un anume ezoterism, în tradiția orfismului. Ca și Rilke, Blaga e un poet orfic.

Poeții expresioniști au comun sentimentul inadaptabilității, în orașul tentacular, sodomic, în care sunt niște exilați, claustrați, înstrăinați. În spirit rousseau-ist ei propovăduiesc întoarcerea la natură, în vederea refacerii contactului pierdut, în urma impactului cu tehnica, a restabilirii relațiilor fundamentale cu cosmosul.

Poezia expresionistă se remarcă prin regresivitatea spre arhaic și mitic, spre zonele originare ale vieții. Țipătul, atât de specific al artistului expresionist, trădează de fapt, un sentiment de “ruptură”, de “divorț metafizic.” Expresionismul este astfel o enormă descărcare afectivă, o descătușare de energii, de revoltă și de protest, de patos, împins până la extaz. Tributar, în bună parte, pesimismului schopenhauerian și dionisiacului nietzschean, expresionismul se hrănește, în chip vizibil din seva romantismului: “Noul pathos” crește, evident, pe solul fertil al romantismului, însă “patosul mișcării” este generat, în expresionism, de noile realități sociale, care se impun și care imprimă acestui curent un caracter profund realist și lucid vizionar, spre deosebire de vechiul romantism.

Dependența de realitatea imediată nu-i îngăduie poetului expresionist totala evaziune din cotidian. De aceea expresionismul a și fost denumit de critici ca “un realism romantic”.

Elemente expresioniste găsim atât în poezie, cât și în teatrul lui Blaga. În general, influența expresionistă se manifestă în poezia lui Blaga până la volumul La curtile dorului (1938). După acest

² Lucian Blaga, Filosofia stilului, Ed. C.N. , București, 1924, pag. 71

volum poezia lui Blaga mai importă o singură mare influență, pe care o asimilează în mod organic, creator- influența poeziei noastre populare, astfel putându-se vorbi de o personanță a folclorului, tipic blagiană.

În ceea ce privește influența expresionismului, Ovidiu Ghidirmic remarcă două mari perioade în poezia lui Blaga. Prima cuprinde volumele Poemele luminii (1919) și Pașii profetului (1921). Cea de-a doua, volumele: În marea trecere (1924), Lauda somnului (1929), La cumpăna apelor (1933).

În prima perioadă, precumpănitoare este influența de ordin formal. Tehnica poetică este, în linii esențiale, expresionistă, concretizată prin metafore șocante, prin imaginism violent. Semnalăm câteva dintre acestea: “E atâta liniște în jur/ de-mi pare că aud/ cum se izbesc de geamuri razele de lună.” (Liniște); “soarele în răsărit de sânge-și spală-n mare/ lăncile cu care a ucis în goană noaptea/ ca pe-o fiară.” (La mare); “Demonul nopții ține parcă-n mâini pământul /și suflă peste el scânteii ca peste-o iască / năpraznică să-l aprindă” (Noi și pământul); “Văzduh topit ca ceara-n arșița de soare / curgea de-a lungul peste miriști ca un râu.” (Pământul); “La orizont – departe – fulgere fără de glas / zvâcnesc din când în când / ca niște lungi picioare de păianjen - smulse / din trupul care le purta” (Vară); “Toată tristețea ce-o simt, n-o simt în mine / ci-n picurii de ploaie care curg.” (Melancolie). Acestea sunt imagini poetice tipic expresioniste.

Din punctul de vedere al conținutului putem spune că poetul abordează, în această perioadă, marile teme și motive romantice la care tocmai ne-am referit în capitolele anterioare: sentimentul panteistic al contopirii cu natura, aspirația spre Marele Tot, elanul cosmic, dialectica luminii și a întunericului, întoarcerea la izvoare, nostalgia originilor, miticul, visul, erosul.

În cea de-a doua perioadă a influenței expresioniste, din volumele următoare, până la volumul La curțile dorului pe lângă tehnica expresionistă, își fac apariția teme și motive specifice expresionismului, cum ar fi: imaginea paradisului în destrămare, teama eschatologică, viziunile sumbre, apocaliptice, angelologia, oroarea față de tehnicismul civilizației moderne, elogiul satului, contrapus orașului sodom, infernal. Imaginea arhanghelilor sosiți la oraș și rătașiți prin baruri a fost deseori citată, ca o imagine tipic expresionistă. Criticul Marin Mincu arată că în volumele În marea trecere, Lauda somnului asistăm la “blagianizarea” expresionismului. Ea se înfăptuiește prin îndepărtarea de real. Această poezie iradiază o tensiune metafizică. O dată cu blagianizarea expresionismului, eul dictatorial, frenetic din primele volume se potolește, fiind substituit treptat de un “eu anonim”. Anonimul nu înseamnă colectiv. Colectivul e sumă de indivizi. Anonimul însă e substanța metafizică a tuturor. . . În volumul În marea trecere pe măsură ce subiectul poetic ia act de ruptura petrecută între sine și lume, ruptură ce e percepută ca un eveniment apocaliptic, pe măsură ce reușește să citească semnele textualizate necruțătoare, crește anxietatea existențială a eului care se refugiază în anonim din aceeași speranță a unei izbăviri metafizice. Giganticul suflet expresionist se împrăștie acum difuz în sufletul anonim al satului: “Sufletul satului fâlfâie pe lângă noi, / ca un miros sfios de iarbă tăiată, / ca o cădere de fum din streșini de paie, / ca un joc de iezi pe morminte înalte.”

Textul poetic începe să se autfigureze, treptat, în toposuri de extracție biblică. Textualizarea, proprie acestui gen de lirism, începe să comande constituirea discursului, ca și raporturile eului cu un univers de semne de care se găsește izolat. Din această cauză apar simptome ale alienării: gălbănare, boală, leproși, îndoială. Doar moartea mai poate accede întrarea în textul adamic: “botează-mă cu pământ.” O altă posibilitate a comunicării este somnul. Pentru prima dată în Lauda somnului poetul introduce ideea de biografie mitologică a eului; coordonatele acestei biografii sunt “noaptea ființei”, “învie în lumină”, “zodia”. Pentru poetul expresionist eul este una din monadele lumii, unul din nenumăratele centre ale acesteia. Sub semnul eului sunt sondate misterele lui a fi în plan universal. O diferență estetică fundamentală se relevă între Scrisoarea I eminesciană, unde preocuparea este aceea de a distinge “ce a fost” (“Fu prăpastie? Genuine?”), “ce este”, (“avem clipa, avem raza”) și “ce va fi” (“eterna pace”) în plan cosmic – și sondarea acelorași momente ale lui a fi transpuse în plan individual (“ieșirea în lumină”), “somnul” și (“întrarea în Marele Tot”), ambele planuri trimitând tot la problematica heideggeriană a “întrării și ieșirii din Logos”, pentru ambii poeți.

“Lumea ca vis” a romanticilor devine la expresionistul Blaga “făptură ca somn”, tema rămânând în esență aceeași, dar cu o coloratură nouă, abisală: “Din umbră mă ispitesc singur să cred / că lumea e o cântare.” Definiția orifică a lumii nu capătă valori sigure în plan etic – nu se știe dacă această “lume - cântare” situează entitatea umană în sfera Binelui sau a Răului: “De umblat, umblu ca fiecare: / când vinovat pe / coperișele iadului / când fără păcat pe muntele cu crini.” Și la Eminescu orfismul lumii înseamnă autodistrugerea ei (“Vrei să dau glas acelei guri / Ca după-a ei cântare / Să se ia munții cu păduri / Și insulele-n mare? / -Luceafărul”).

La Blaga eul se simte “implicat” și totodată “străin” de mecanica “tregerii” cosmice: “Străin zâmbind, vrăjit suind / în mijlocul ei mă-mplesc cu mirare.” Proiectat în centrul lumii, eul expresionist se simte “închis” în cercul strâmt al “aceleiași vetre” și totodată “împrăștiat” în furtuna marii treceri. Noaptea îi este favorabilă (ascultă “poveștile sângelui”), iar ziua este alienată (“ziua trăiesc împrăștiat cu furtuna”). Tangențele cu astralul nu se realizează și nici magia verbului: “Cu cuvinte stinse în gură / am cântat și mai cânt marea trecere, / somnul lumii, îngerii de ceară.”

În volumul Lauda somnului, poetul este un peisagist expresionist, titlurile poeziilor trimitând la plastica expresionistă: Pasărea sfântă (temă sculpturală), Oraș vechi, Asfințit, Cap aplecat (detaliu expresionist). “Peisajele” sale sunt transcendente, pure viziuni ale imaginației și visului înțelese la modul expresionist. Poezia În munți, de exemplu, transcrie un asemenea peisaj, în care elementele individualizatoare sunt muntele și miezul nopții.

În alte poezii muntele era “înaltul”, forța naturii, puritatea ei etică. Aici el este “poarta către mister” – (la fel apare și în Muntele vrăjit - La cumpăna apelor): “Intru în munte. O poartă de piatră / încet s-a-nchis. / Gând, vis și punte mă saltă. / Ce vinete locuri! Ce vreme înaltă! / Din ferigă vulpea de aur mă latră”. Motivul miezului nopții, atât de răspândit în lirica romantică, are la Blaga alte semnificații. Este încercarea magică din basme de a surprinde aceea clipă de somn a munților ce se bat veșnic în capete. Însetat de misterele refuzate ale lumii, poetul ar vrea să le surprindă în noaptea lor cea mai profundă, în somn, în “greul ființei”. Lumea muntelui nocturn cu “făpturi adormite-n picioare” ne trimite din nou și la ideea că aici “făptura” trece direct în “somn”, în “greul ființei” care începe să semnifice autentic doar atunci când nu mai participă la “trecere”. Gesturile făpturilor sunt stranii și cu atât mai “semnificante”; “duhul mușchiului” se desprinde și plutește prin văgăuni: “fluturi cât buhele”; își caută propria cenușă în focuri, ciobanul îngroapă mieii uciși “de puterile codrului”.

Un alt peisaj tipic expresionist găsim în poezia Paradis în destrămare. “Paradisul în destrămare” nu este decât “semnul” tutelar al veacului aflat în declin, nemaireprezentând ființa, ci negația ei ceea ce echivalează cu o decădere a cunoașterii de orice fel. Paradisul în concepția blagiană era cel panic de odinioară, în care făpturile țineau loc de cuvânt, se autoreprezentau, fiind ele însele semne. Degradarea semnelor instituite echivoc este simultan o destrămare a ființei, o decădere a ei în trepte descendente ce se pot urmări în gradația descendentă a simbolurilor poeziei: portarul înaripat, serafimii, arhanghelii, porumbelul, îngerii goi, păienjenii, țărâna, trupul. Se alunecă lent de la ideea de zbor, aripă, la țărână și trup, fără ca acestea din urmă să-și regăsească semnificația organică pe care o aveau în volumele anterioare. Trecerea are loc de la căldura la frig (“îngerii zgribulesc”), de la plin la gol (“fântânile refuză gălețile lor”), de la luptă la renunțare, de la puritate la putreziciune (“vor putrezi și îngeri sub glie”).

Semnul paradisiac, “taina” și “minunea” inițială a corolei de minuni (reper al poeziei blagiene) cunoaște trepte descendente umbrindu-se, refuzându-se, fapt ce generează o tristețe fără leac, tristețe resimțită în trup (“trupul trist”) care la Blaga era până nu demult sediul cunoașterii jubilatōrii.

“Paradisul în destrămare” este în fond lumea textualizată, trecută prin filtrul unor simboluri ce s-au îndepărtat de obârșia vieții, devenind inautentice prin supralicitare. Ceea ce regretă poetul este degradarea prin eroziune, a vieții invadate de simboluri ca și a spiritului degradat din același motiv. Peste toată poezia din Lauda somnului adie efluvii unei putrefacții cosmice, dar, la Blaga, acest lucru nu înseamnă altceva decât că universul s-a metamorfozat definitiv în conformitate cu viziunea tragică a ființării în orizontul misterului. “Somnul” și “somnia” sunt pentru această etapă, la Blaga, o terapie împotriva problematizării existenței, dar și o cale de comunicare cu fondul

obscur al ființei, o modalitate de a întreprinde o lectură revelatoare a textului care nu se lasă citit, ci doar problematizat.

În ceea ce privește modalitatea discursului- arată Marin Mincu- aceasta se poate reduce la structura strigătului în prima etapă a poeziei expresioniste (primele două volume), în următoarele ar fi vorba de o structură a tăcerii.

Începând cu volumul La curțile dorului apare structura spunerii. În acest volum, precum și în Nebănuitele trepte și în postume, poezia blagiană se scutura de inovațiile formale, recuperând din nou ritm, rimă și alte elemente prozodice tradiționale, ba chiar abuzând de acestea prin recurgerea la modele folclorice. Asistăm începând cu volumul La curțile dorului la o clasicizare a blagianismului după cum spune același Marin Mincu. Aceasta nu trebuie înțeleasă decât ca o potolire a combustiei expresioniste prin pactarea vizibil programatică cu sistemul liricii tradiționale. Iar Ovidiu Ghidirmic arată că: “Identificăm astfel în opera lui Blaga un program de revalorificare pe o treaptă superioară a creației populare, alcătuit în cel mai vădit spirit romantic.” (Folclorul fiind o importantă sursă de inspirație pentru romantici și pentru traditionalisti.)

În Geneza metaforei și sensul culturii, Blaga teoretizează pe marginea raportului dintre “cultura minoră” (creația populară) și “cultura majoră” (creația cultă) –termeni care îi aparțin – și avansa ideea că cea de-a doua nu se poate ridica decât pe baza primeia. O “cultură majoră” înălțată pe baze folclorice naționale- iată obiectivul principal al lui Lucian Blaga. Obiectiv, pe care, în cea mai mare parte, l-a și realizat în opera lui. În această privință, numai Eminescu, pe care l-a avut probabil ca model, îi poate sta alături. Blaga, fiind și teoreticianul strălucit al “matricei stilistice” în cultura română, arată cum starea sufletească specifică poporului român este exprimată magistral, în doină, această specie lirică în care se resimt, cel mai puternic, ecourile “spațiului mioritic”. Această stare sufletească este “dorul”, termenul nostru, românesc.

Comparabil cu “Sehnsucht”-ul german, “dorul” românesc este un sentiment mai robust, mai sănătos, mai “naiv”, în sensul schillerian. Dacă “Sehnsucht”-ul trădează o nostalgică aspirație spre infinit, umbrită de accentele unui vag, sfâșietor sentimentalism, “dorul” românesc exprimă melancolia calmă, echilibrată a unei stări sufletești, complexe și profunde, fiind cântat adeseori numai pentru el însuși. Sau cum ne spune Lucian Blaga “dorul se transformă adesea dintr-o stare subiectivă în obiect liric”(Spatiul mioritic).

Ridicând creația populară pe culmi nebănuite, ca și Eminescu, Blaga a rafinat-o și a stilizat-o, sublimând-o și distilând-o în retortele geniului său, ajungând să surprindă, în spiritul folclorului, o stare metafizică suficientă sieși. Sau, mai bine-zis, în care “dorul” își devine propriul obiect: “Cel mai adânc din doruri / e dorul-dor. / Acela care n-are amintire / și nici speranță, dorul-dor. / Pe-un drum ne duce dorul-dor / Bate-n valea tuturor.” (Dorul-dor)

Marin Bucur în Dor și eternitate realizează o reușită prezentare a dorului blagian. Dorul lui Blaga are ca și la Eminescu un ecou de durată a trăirii. Este întâi un dor de ducă, de ieșire, de pelerin în necunoscut, sete de nou, chemarea himerei, agonia după iluzia Mecăi ca în poemul macedonskian. Sufletul poetului este mânat de dor și rătăcit de el pe un alt tărâm: “Eu stau pe țărm și – sufletu mi-e dus de-acasă./S-a pierdut pe-o cărare-n nesfârșit și nu-și găsește drumul înapoi.” (La mare).

Dorul care arde, luminează calea lungă a speranței, trecând peste efemer și circumstanțial. Cântecul iubitei este ca al Isoldei, aspirație de total, de veșnicie prin dragoste. Dorul e însuși cântecul cu care clipa se salvează de etern: “Femeie, ce mare porți în inimă și cine ești? Mai cântă-mi înc-o dată dorul tău, / să te ascult / și clipele sa-mi pară niște muguri plini / din care înfloresc aievea – veșnicii.” (Dorul)

Dispariția dorului este despărțire de timp, de viață. Dorul este așteptarea unui nou început: “O toamnă va veni și-o să-ți despoaie de primăvară trupul, fruntea, nopțile și dorul / și-ți va răpi petalele și zorile / lăsându-i doar amurgurile grele și pustii.” (O toamnă va veni)

Dorul era la Eminescu o boltă, o tângire, o lingoare a inimii, o zăcere de dragoste, de dulce tristețe. La Blaga dorul este o boală, dar o suferință mocnită și prelungă a spiritului o pasăre bolnavă care cântă singură în codru, bolnavă de trecere, de scurgere, de minunile din jur. Este o boală inexprimabilă pe care n-o vindecă nimeni, o melancolizare a universului. În aceasăneplângere a

poetului se află speranța unică: împlinirea universului prin cântec, lărgirea spațiului absolut cu struna: “Purtăm fără lacrimi / o boală în strune / și mergem de-a pururi / spre soare apune. / ...Sporim nesfârșirea / c-un cântec, c-o taină.”(Cântăreți bolnavi)

Dorul lui Blaga este un dor de eternitate. Blaga lasă să crească din suflet un pom al cercului pe care îl întinde spre astre – o chemare demiurgică a sa ca poet.

Pasărea bolnavă nu e nici pasărea Phoenix și nici pasărea Ibis. E mai degrabă pasărea ce se închipuiește de către meșterii – țărani transilvăneni pe crucile din cimitirele de pe dealuri. O pasăre care nu se teme și nu se roagă cerului. Ascultă cum se îmbolnăvesc toate în juru-i de timp, cum se risipesc pietrele în albia râului și nu se mai întorc zilele frumoase înapoi.

Cântarea jubilativă cade, dorul se transformă în alean. Este alean adică stare de topire înceată, de durere ce nu doare, de nostalgie a unei alte zone a ființei noastre. Aleanul este muzica de codru ce nu mai adie când îl părăsesc păsările: “de nu m-ar găsi unde sunt / neliniștea morii de vânt. / De nu aş pieri supt un astru / văzut – nevăzut, în albastru.”(Alean). Nici aici nu e plângere. Este o urare de a reîntocmi drumul eşuat, de a umbla pe câmpul de luptă pe care ai fost învins: “Caut, nu știu ce caut subt stelele de ieri, subt trecutele, caut lumina stinsă pe care-o tot laud.” (Lumina de ieri)

Dorul nu poate trece o dată cu anotimpurile. Dorul e una cu poienele și cu cerul. Este o zare a dorului, cum este la Blaga o țară, o curte a dorului, acolo unde se simte limanul salvator din moarte: “Plâng pe zarea dorului / cu lacrima norului.”(Cântecul călătorului în toamnă).

“Curțile dorului”, metaforă folclorică, cum la curțile lui Verde și Roșu Împărat din basme, la curțile de piatră, se află în preajma cerului, căci a trăi în dor înseamnă a trăi jubiliar în lumină. Este popasul făcut din dorința evaziunii din cernerea vremii cu pulberile albe: “Oaspeți suntem în tinda noii lumini / la curțile dorului - / Cu cerul vecini.” / (La curțile dorului).

Din tumultul și din labirintul veșinicii pierdute în ani, “în rătăcirii și aureole amare” răzbate numai taina aspirației și a consubstațierii intime cu plaiul. De aici se dă sufletului ars de nenoroc liniștea și împăcarea cu sine. A muri cu pumnul de țărână al depărtatelor plaiuri, a avea țara ca obște a sufletului vânat de văzduhurile străine lui, înseamnă a fi găsit refugiul ultim. “Cimitirul marin” al lui Blaga este în plai, ne spune Marin Bucur. Plaiul, țara devin pentru Blaga vatra sa cosmică, veșinica sa dorință, setea sa de popos. (Ani, pribegie și somn).

Cântecul de dor topește zarea, domolește amiaza, slăvește câmpul. E doina care se aude, și nimeni de la Alecsandri, Eminescu, Coșbuc n-a mai recreat și repotențat starea de vrajă a cântecului anonim. Acesta este “dulcele” cântec: “Dulcele, ce începe, / cântecul, l-auzi și tu? / Într-un lan de pe colnic / cântă singur un voinic.”

Dorurile leagă pe îndrăgostiți și le dau alte doruri. Viața este o țesătură de doruri. Dorurile rămân ca firele de pânză prin care se zărește ceea ce s-a visat cândva- Risipei se dedă florarul

În tăria tuturor rămâne dorul despovărat de finalitate. Blaga îi spune Dorul-dor stare de sine și în sine. Dorul – dor e ca lumina luminată. Este nevoie de împlinire, chemarea adâncă a materiei, impuls al materiei aprinse a trupului, temperatura magmei sufletului. Dorul și aleanul se confundă. Totul cade într-un vârtej al trăirii, cu plutiri și prăbușiri, în clar și obscur laolaltă. Poezia lui Blaga este poezia neodihnei dorului, a curajului de a urca golgotele universului spre nepătruns.

Dorul e umblet nu statornicie, neliniște frumoasă a spiritului de a descoperi taina, mărind-o în necuprinsul ei.

Drumul continuă la nesfârșit, căutând un liman posibil și etern: dragostea. Este extazul fericirii în lumină, al ieșirii din beznă spre a trăi miracolul în alb al firii. Căci pentru Blaga taina ființei noastre începe de la aspirația și proiecția cosmică a eului. Frumusețea este coada acestei comete prin unives: “Nimic din ale tale nu te mărginește / nici chiar frumusețea ta, ce pare / față de lume – o dulce limitare. / Cu dorul tău începe noima ta, / cu părul tău începe umbra ta. / Unde sfârșești, nu vei afla.”(Oadă către lună)

Prin dor plecarea în necunoscut nu se pierde, ci își află obârșia. Cântecul redevine cântec și prin el intrăm în ordinea elementelor, ne vărsăm în sânul plaiului, codrului, apelor. Cum apele se întorc la izvor metamorfozate în aburul norilor, sufletele noastre se înapoiază la locul de baștină, sublimate în dor. Lucian Blaga a tălmăcit acestui sentiment puterea sa de a se lega de taine și de a

ne descoperi nouă taină: “La obârșie, la izvor / nici un drum nu se întoarcă / decât în chip de dor. / O, drum și ape, nor și dor, / Ce voi fi când m-oi întoarce / la obârșie, la izvor? / Fi-voi dor atunci? Fi-vor nor?”(Cântecul obârșiei)

Poezia lui Lucian Blaga a trecut fiorul mare al doinelor populare în combustia liricii moderne, făcând ca Brâncuși cu același lemn și piatră, operă de iradiere a sensibilității moderne, permutând înțelesurile vechi și răspunzând unor înțelesuri noi ale liricii secolului al XX-lea. L-am putea numi pe drept cuvânt poetul celui mai frumos dintre doruri, poetul dorului-dor, al dorului autentic, profund.

Bibliografie:

Balotă, N. , Arte poetice ale secolului XX, Ed. Minerva, Buc., 1976

Bălu, I., Lucian Blaga, Ed. Albatros, Buc, 1986

Ghidirmic, Ov. , Poeti neoromantici, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1986

Bucur, M., Blaga- dor si eternitate, ED. Albatros, Buc., 1971

FLORI DE TOAMNA

**Profesor învățământ primar: Dicu Mihaela,
Școala Gimnazială Marin Preda, Siliștea Gumești**

Activitățile practice contribuie la îmbogățirea și consolidarea cunoștințelor însușite în cadrul activității școlare, reprezentând un mod de punere a cunoștințelor în practică, având în același timp un rol formativ dar și educativ. În cadrul activităților practice desfășurate la clasă, elevii sunt antrenați la efort intelectual, dezvoltându-și gândirea, imaginația, memoria, limbajul, creativitatea. Cu ajutorul acestor aplicații practice, elevii își formează priceperi, deprinderi, aptitudini, formându-se astfel spiritul aplicativ.

În dorința de a contribui la dezvoltarea sentimentelor pozitive cu privire la muncă, respect, dragoste, dar și în scopul unei bune colaborări, am desfășurat la clasa a IV-a diverse activități practice. Una dintre acestea este *Flori de toamna-pictură pe sticlă*.

Unitatea tematica: Grădina Toamnei

Subiectul : Flori de toamna-pictură pe sticlă

Tipul activității : Consolidarea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor

Scopul: Formarea gustului artistic și evidențierea caracteristicilor diferitelor categorii de elemente de limbaj plastic în diverse compoziții.

Obiective operaționale :

- să descrie anotimpul precizând principalele caracteristici
- să descifreze mesajele transmise de culoare sau formă;
- să obțină nuanțe, tonuri și griuri, respectând indicațiile date;
- să utilizeze corect instrumentele de lucru;
- să utilizeze elementele de limbaj plastic în realizarea lucrării.

Metode și procedee: explicația, demonstrația, aprecierea verbală, conversația, observația, turul galeriei.

Mijloace: acuarele, pensule, borcane, margele, nasturi, sfoară, marker.

Forme de organizare individual, frontal.

Resurse temporale: 45 minute

Resurse umane: 14 elevi

În cadrul activității desfășurate se vor desfășura următoarele:

- prezentarea picturii model;
- desfășurarea activității practice „*Flori de toamna*”;
- analiza lucrărilor/ turul galeriei;

Se va realiza o dezbatere pe tema „*Flori de toamnă*”, în care fiecare elev va putea să numească schimbări provocate de acest anotimp. *Cum sunt copacii în anotimpul Toamna? Dar florile? Care sunt culorile pe care le observați în natură? Ce flori de toamnă cunoașteți? Care sunt florile voastre preferate? Pornind de la tema noastră, azi vom realiza pictură pe sticlă. Folosind tehnicile de lucru învățate, veți realiza lucrările.*

Copiii intuiesc materialul demonstrativ: pictura pe sticlă, decorațiile, elementele folosite în realizarea lucrării. *Numiți elementele plastice folosite în realizarea picturii. Ce culori au fost folosite? Pictează floarea de toamnă preferată folosind elementele grafice învățate.* Elevii vor realiza pictura individual, apoi vor decora borcanele cu mărgelile, boabe de cafea, astfel le va fi stimulată creativitatea cât și precizia fină a mișcărilor.

M-am străduit să creez un climat afectiv propice desfășurării activității practice, punând la dispoziția copiilor posibilitatea de a realiza această lucrare cu mintea și mâna lor. În urma acestei activități am constatat cu satisfacție că elevii au realizat cu succes tema propusă sub amprenta îndemnării, a priceperii, a dorinței de a munci și a bucuriei de a obține rezultate bune.

Această perioadă din viața copiilor implică profund individualitatea acestora. În cadrul acestei activități practice se pune accentul pe expansiunea potențialului creativ, consolidându-se astfel trăsăturile de personalitate. Activitatea desfășurată transformă procesul de cunoaștere dintr-un proces spontan într-unul conștient, organizat.

Realizarea acestor picturi declanșează copiilor puternice emoții și satisfacții, drept pentru care au participat cu plăcere la activitate. Activitatea practică desfășurată a avut un caracter organizat și colectiv asupra însușirii deprinderilor elementare de muncă, psihomotrice, de mănuiere a materialelor și instrumentelor, dar și aplicarea acestora în activitatea utilitară. Am desfășurat această activitate pornind de la ideea că lucrările practice sunt îndrăgite de copii, ei nefiind puși în fața unei fișe de evaluare.

Activitățile practice permit dezvoltarea creativității, a sensibilității, a capacității de analiză și sinteză. Aceste activități sunt atrăgătoare pentru copiii deoarece ei iau contact cu formele simple de muncă fizică. Munca fizică îmbinată cu cea intelectuală în cadrul unor activități practice permit familiarizarea copiilor cu elemente esențiale ale activității de producție, dar și formarea unor deprinderi de muncă. Astfel, cadrul didactic va realiza o influență sistematică, conștientă, permanentă asupra formării deprinderilor practice.



Bibliografie:

1. Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 5003 / 02.12.2014, Programa școlară pentru disciplina ARTE VIZUALE ȘI ABILITĂȚI PRACTICE CLASELE a III-a – a IV-a
2. Matei, N., (1982). *Educarea capacităților creatoare în învățământ*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1982;
3. Păiși, Lăzărescu, M., (2005), *Psihologia educației preșcolarului și școlarului mic*, Pitești, Editura Pararela 45.

ȘEZĂTOAREA LITERARĂ

Prof. GROSEANU-LUNGU GINA
Școala Gimnazială Nr.5 Alexandria

Ceea ce m-a îndemnat să abordez acest subiect ține de faptul că educația este un termen care are accepții diferite în funcție de modul de gândire al celui care o studiază și o practică. Pe măsură ce schimbarea socială se accelerează, există un imperativ moral de a susține copilul, calitatea vieții și educația acestuia.

Educația pentru toți începe cu copilăria, chiar cu pregătirea părinților de a crește și îngriji copilul. Se pornește de la ideea că orice copil merită un început bun pentru viața sa. Dezvoltarea fizică, afectivă și intelectuală, în copilăria mică, constituie aspecte decisive pentru viitorul adult. Asigurând un început cinstit, copiilor este posibil să modifice inechitățile social-economice și legate de gen, care provoacă atâtea probleme ale lumii moderne.

Prin copii umanitatea își transmite valorile. Această transmitere începe cu copiii mici- aspecte apreciate și de înaintașii noștri- pe care astăzi suntem datori să le perpetuăm așa încât valorile morale și sociale, cum ar fi toleranța, acceptarea, traiul în armonie, încep să se evidențieze încă din anii de preșcolaritate.

Copilul care este stimulat să fie curios în fața aspectelor diferite ale vieții, ca și de modul în care funcționează, devine tot mai apt să învețe eficient și eficace în școală. În acest sens s-a simțit nevoia de metode acti-participative în educație. Dacă, copilul este abordat de mic prin metode adecvate, el va învăța mai repede și mai bine și se vor pune bazele învățării organizate prin școală, la realizarea obiectivelor de ordin informativ și mai ales de ordin formativ.

Șezătoarea literară în memoria lui Mihai Eminescu

DATA :15 ianuarie 2017

CLASA : a V-a

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

1. DE COMEMORARE A AUTORULUI

**2. DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII, ORIGINALITĂȚII ȘI
IMAGINAȚIEI ELEVILOR**

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

PARTEA I (comemorativă):

-prezentarea unor date despre viața și activitatea autorului

Mihai Eminescu s-a născut la Botoșani la 15 ianuarie 1850. Este al șaptele-lea din cei 11 copii ai căminarului Gheorge Eminovici, provenit dintr-o familie de țărani români din nordul Moldovei și al Ralucăi Eminovici, născută Jurașcu, fiică de stolnic din Joldești. Își petrece copilăria la Botoșani și

Ipotești, în casa părintească și prin împrejurimi, într-o totală libertate de mișcare și de contact cu oamenii și cu natura. Această stare o evocă cu adâncă nostalgie în poezia de mai târziu (*"Fiind băiat..."* sau *"O, rămîi"*). Între 1858 și 1866, urmează cu intermitențe școala la Cernăuți. Termină clasa a IV-a clasificat al cinci-lea din 82 de elevi după care face 2 clase de gimnaziu. Părăsește școala în 1863, revine ca privatist în 1865 și pleacă din nou în 1866. Între timp, e angajat ca funcționar la diverse instituții din Botoșani (la tribunal și primărie) sau pribegeste cu trupa Tardini-Vlădicescu.

1866 este anul primelor manifestări literare ale lui Eminescu. În ianuarie moare profesorul de limba română Aron Pumnul și elevii scot o broșură, *"Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști"*, în care apare și poezia *"La mormîntul lui Aron Pumnul"* semnată M.Eminovici. La 25 februarie / 9 martie pe stil nou debutează în revista *"Familia"*, din Pesta, a lui Iosif Vulcan, cu poezia *"De-aș avea"*. Iosif Vulcan îi schimbă numele în Mihai Eminescu, adoptat apoi de poet și, mai târziu, și de alți membri ai familiei sale. În același an îi mai apar în *"Familia"* încă 5 poezii. Între 1869 și 1862 este student la Viena. Urmează ca auditor extraordinar Facultatea de Filozofie și Drept, dar audiază și cursuri de la alte facultăți. Activează în rîndul societăților studențești, se împrietenește cu Ioan Slavici; o cunoaște la Viena pe Veronica Micle; începe colaborarea la *"Convorbiri Literare"*; debutează ca publicist în ziarul *"Albina"* din Pesta. Între 1872 și 1874 este student la Berlin. Junimea îi acordă o bursă cu condiția să-și ia doctoratul în filozofie. Urmează cu regularitate două semestre, dar nu se prezintă la examene.

În 1877 se mută la București, unde pînă în 1883 este redactor, apoi redactor-șef la ziarul *"Timpul"*. Desfășoară o activitate publicistică excepțională, tot aici i se ruinează însă sănătatea. Acum scrie marile lui poeme (*Scrisorile*, *Luceafărul* etc.).

Mihai Eminescu se stinge din viață în condiții dubioase și interpretate diferit în mai multe surse la 15 iunie 1889 (15 iunie, în zori - ora 3) în casa de sănătate a doctorului Șuțu.

În *"Viața lui Mihai Eminescu"* (1932), G. Călinescu a scris aceste emoționate cuvinte despre moartea poetului: *"Astfel se stinse în al optulea lustru de viața cel mai mare poet, pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pămîntul românesc. Ape vor seca în albie și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și cîte o stea va vesteji pe cer în depărtări, pînă cînd acest pămînt sa-și strîngă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale"*.

-recitarea unor poezii închinat lui Mihai Eminescu

-recitarea unor poezii cunoscute de elevi

Partea II (de creație):

-repartizarea sarcinilor grupelor de elevi:

Selectarea unor expresii frumoase din poezia eminesciană

Alcătuirea unui ciorchine avînd în centru portretul autorului

Crearea unor versuri sau strofe ce conțin expresii eminesciene

Crearea unor desene sau imagini inspirate din poezia eminesciană

-îndrumarea și supravegherea elevilor:

-prezentarea și evaluarea rezultatelor .

Desenul-modalitate de dezvoltare a imaginației și gândirii creatoare

**Prof.înv.primar si prescolar Șerban Florina-Nicoleta
Scoala Gimnaziala Silistea**

Școlaritatea mică este o vârstă importantă care marchează integrarea copilului într-un alt mediu- mediul școlar. Maurice Debesse considera această varstă ca aceea a rațiunii, a cunoașterii, vârstă socială și activă.

Activitatea educativă trebuie adaptată continuu la cerințele și condițiile societății spre a-i asigura copilului de la cea mai mică vârstă un volum de cunoștințe, deprinderi, capacități, o orientare activă creatoare.

Este necesar să-l formăm pe copil în perspectiva operării cu limbajul intelectual, independent și creator, să-i dezvoltăm creativitatea.

Desenul este o activitate de joc, dar și obiect al învățării și reflexiei, precum și forma de obiectivare a celor două procese psihice.

Trăsăturile creativității (fluiditatea, flexibilitatea, originalitatea) pot fi testate cu ușurință prin intermediul unor parametri ai desenului.

La vârsta școlară mică, copilul manifestă o deosebită curiozitate față de tot ceea ce îl înconjoară și mai ales față de natură, care îi apare într-o varietate de forme și culori. Admirând această lume împreună cu copiii, i-am îndemnat spre artă, spre descoperirea culorilor și a modalităților diverse de utilizare a acestora în crearea unor lucrări estetice prin intermediul cărora se pot exprima diferite emoții. Culoarea aduce bucurie sau întristează, vindecă răni sufletești, dezvoltă inteligența și imaginația, înlătură oboseala și creează bună dispoziție.

Opționalul „Fascinația culorii” i-a ajutat pe copiii din clasa 1 să se exprime cu ajutorul culorilor și formelor, exteriorizându-și sentimentele și stările, i-a învățat să comunice, să creeze opinii și puncte de vedere proprii.

Cunoașterea copilului este un proces complex și îndelungat, realizabil pe mai multe căi, iar orele de educație plastică sunt prilejul cel mai fericit în care învățătorul poate să-l observe pe copil în plină acțiune, îi poate observa capacitatea de diferențiere a nuanțelor cromatice, capacitatea de autocontrol a mișcărilor, tipul de memorie sau motivație.

Nu trebuie uitat faptul că în clasa 1, are loc evaluarea inițială a elevilor când li se cere să deseneze, să reprezinte pe o colă albă ceea ce consideră ei important, având libertatea de a folosi orice instrument de lucru (creioane negre, creioane colorate, ceracolor, carioci).

Am observat că, de cele mai multe ori, copilul este înclinat să deseneze flori, case, oameni, avioane, roboți, etc. Și mai puțin litere sau cifre, ceea ce nu înseamnă că nu ne putem da seama de capacitatea intelectuală a copilului respectiv.

Faptul că un elev desenează apăsător, trasând linii sigure, denotă încredere în forțele proprii și chiar puțină îngâmfare.

Dacă în desenul copilului apar figuri triste, predomină negrul sau culori reci, învățătorul poate trage concluzia că acesta trece printr-o perioadă de conflict cu familia sau chiar familia în întregul ei se află într-o situație dificilă. Acești copii sunt interiorizați, cu mare greutate pot pătrunde în sufletul lor, sunt copii ce trebuie înconjurați de atenție deosebită, de dragoste și înțelegere, iar materialele inedite utilizate deschid noi oportunități pentru aceștia, încurajându-le latura creativă.

Faptul că învățătorul lucrează cot la cot cu elevii îi determină pe aceștia să devină mai deschiși, mai apropiați și mai receptivi la solicitările acestuia, simțindu-l ca făcând parte din aceeași echipă.

Bibliografie:

- „Crețu T., Psihologia vârstelor, București, Editura Credis 2001”
„Someșan E., Desenul și unele probleme ale creativității în supliment pentru învățământul prescolar nr.2, editată de revista de pedagogie 1971”
„Barboi E., Bajoneag M., Pictura mai mult decât o joacă, EMIA, Deva 2002”

PLEDOARIE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL CENTRAT PE ELEV

**Prof.înv. prescolar Crăiță Nicoleta
Grădinița cu program normal nr.4 Videle**

Literatura pedagogică românească și nu numai ne propune o seamă de abordări ale reformei în educație menite să contribuie într-un grad cât mai ridicat la perfecționarea procesului de învățământ, în esența triadei predare-învățare-evaluare din perspectiva alinierii școlii românești la standardele europene, în care cadrul didactic își asumă roluri și responsabilități sporite, promovându-se învățământul centrat pe elev.

Fiecare cadru didactic este și a fost preocupat de rezolvarea optimă a unei întreprinse probleme: ce îl învață pe elev, cât îl învață, cum îl învață și cu ce rămâne el din cele învățate.

Procesul de învățământ are un caracter complex bilateral, biunivoc, instructiv și formator. În același timp are și un caracter cibernetic, adică de comandă/comunicare și de control/evaluare; în cadrul lui acționând principiul conexiunii inverse.

Multă vreme s-a considerat că obiectivul principal al învățământului ar consta în instruirea sau transmiterea de cunoștințe de la profesor spre elevi. Într-o asemenea optică învățarea se rezumă la înregistrarea, păstrarea și reproducerea unor cunoștințe, pe care profesorul le consideră necesare pentru cultura lor generală. Gândirea și acțiunea elevilor erau direcționate și dirijate în mod riguros din exterior. Activitatea instructiv-educativă era una de tip „predică-interogatoriu”. Nu se încuraja cercetarea și descoperirea, ci veșnicul exercițiu reproductiv. Experiența de viață a elevilor și cotidianul concret erau ignorate. Elevul era tratat ca obiect al predării-învățării.

În atenția depășirii unei asemenea abordări unilaterale, învățământul modern și-a îndreptat atenția spre învățarea elevilor, priviți ca subiecți activi ai propriei lor formări. Prin reforma învățământului elevul trebuie obișnuit să învețe singur în mod independent, folosind manualul și mijloacele de învățământ auxiliare.

Analizând procesul de învățământ în cadrul triadei predare-învățare-evaluare, admitem, că instruirea desemnează însușirea unui corpus de informații(cunoștințe, abilități, deprinderi) în maniera elaborării unor structuri și procese intelectuale, operaționale care să contribuie la dezvoltarea potențialului intelectual al fiecărui elev, că asistăm la obținerea unor modificări de comportament, ca urmare a intervenției pedagogice multifuncționale a cadrului didactic, orientată spre atingerea obiectivelor propuse.

Învățământul modern pune accentul pe latura formativă a învățării, preocupându-se de identificarea unor modalități eficiente de organizare și îndrumare a activității elevilor. În locul unui învățământ verbalist și pasiv, bazat pe transmiterea și receptarea unor cunoștințe elaborate se promovează ideea de efort personal, adică de a-l pune pe elev în contact direct cu sursa de informare, îndemnându-l la căutări, explorări, cercetări care să-l conducă la redescoperirea

adevărului pe cât posibil prin forțe proprii. Învățarea devine astfel o experiență esențialmente personală. Învățământul modern aduce în centrul atenției elevul, cu particularitățile, trebuințele și interesele sale. O asemenea abordare aduce schimbări de fond în predarea disciplinelor școlare. Profesorul devine organizatorul unor experiențe de învățare relevante, creând un mediu educațional care încurajează motivația intrinsecă, angajarea elevilor și interacțiunea pozitivă. A preda nu înseamnă să procedezi în așa fel încât anumite conținuturi să se întipărească în memoria unui elev pasiv, dar receptiv, ci, mai ales, să-l înveți pe acesta să participe activ la procesul didactic. Profesorul stimulează, organizează, îndrumă experiențele de învățare ale elevilor, încurajați să aibă inițiative și curaj de a acționa. Se realizează trecerea de la învățarea perceptivă, relativ pasivă, la învățarea activă, al cărui randament este considerabil mai mare.

Astăzi, învățarea tinde, din ce în ce mai mult, să devină anticipativă. Caută soluții supraviețuirii pe termen lung în vremuri de discontinuitate, de schimbări rapide și esențiale. În acest context, sensul învățării trece de la „ce învățăm?” la „cum învățăm?”, la asigurarea acelor instrumente și mecanisme care să-l ajute pe elev „să învețe cum să învețe”.

În continuarea discuției despre triada amintită mai sus, cercetarea pedagogică și practica la catedră pledează argumentat și pentru trecerea de la evaluarea formativă la cea formatoare, având ca idee centrală faptul că evaluarea devine eficientă și se transformă în autoevaluare și atunci trebuie să admitem că evaluarea este nu numai un instrument de control ci și un instrument de formare care va dispune elevul pentru a urmări obiectivele personale dar și pentru a-și construi propriul parcurs de învățare.

Trecerea hotărâtă la centrarea demersului didactic asupra elevului presupune orientarea demersului didactic pe formarea și dezvoltarea competențelor funcționale de bază, dar și multiplicarea ofertei de servicii educaționale și acordarea unei priorități mai mari (elevului în) procesului de predare-învățare –evaluare.

În acest sens constatăm că programele, alături de resursele didactice contribuie în mare măsură la stabilirea rolurilor cheie ale competențelor și activităților de învățare care să contribuie la transformarea elevului din obiect sau subiect al demersului didactic, în actor al acestui proces.

În același timp trebuie însă să se manifeste și rolurile cheie ale profesorului și anume: rolul de creator, rolul de consiliere, de observator, partener, evaluator și model pentru elevi.

Didactica modernă schimbă optica asupra elevului definit ca obiect al educației, ca receptor pasiv sau spectator al vieții școlare, învățământul contemporan pune în centrul atenției elevul ca subiect, coparticipant și coautor la propria formare și astfel activitatea binomului profesor-elev devine și trebuie să devină mai eficientă, dobândind o dimensiune europeană, modernă.

Învățarea novatoare trebuie să fie în concluzie, o învățare participativă, la toate nivelurile. Școala modernă nu mai este posibilă fără implicarea și participarea activă a elevului care trebuie să devină un partener motivat și avizat al procesului de învățare. Democratizarea relației cu elevul este nu doar un act de deontologie profesională, ci o dimensiune necesară a unui real proces de reformă.

ROLUL POVEȘTILOR ÎN EDUCAREA COPILOR

PROF. INVAT. PRIMAR ACHIM MONICA
SC. GIMNAZIALA NR.2 ORBEASCA DE JOS

„Povestitorii, chiar prin actul de a povești, comunică o învățare radicală care schimbă viață și lumea: a spune povești este un mijloc universal accesibil prin care oamenii se fac înțeleși.”

citad din Chris Cavanaugh

Poveștile sunt atractive la orice vârstă. De la cea mai fragedă copilărie, copiii trebuie obișnuiți să asculte povești, citite de părinți, mai apoi de cadrele didactice, apoi citite chiar de ei.

Poveștile îi ajută pe copii să se simtă și confortabil și în siguranță și să creeze o legătură specială cu cel care o citește. Unele povești îi pot fi copilului un ajutor de nădejde, pentru că îl pot ajuta să răspundă, prin ele la unele dintre cele mai inconfortabile întrebări ale copiilor despre: moarte, furie, divorț, iubire etc.

Multe povești au o morală la sfârșitul lor de care te poți folosi pentru a-ți educa bine copilul. Reprezintă un instrument la-ndemână, de educație și disciplinare. Prin expresiile literare întâlnite în poveștile pentru copii, aceștia își dezvoltă vocabularul, învătă cuvinte și expresii noi, reușesc să se exprime mai ușor.

Înainte de a alege o poveste, ne gândim în primul rând la nevoile copilului. De exemplu, dacă îi este frică de întuneric, alegem o poveste despre un personaj care depășeste anumite frici, dacă se ceartă cu fratele, alegem una în care rivalitatea fraternală este depășită și în care cei doi frați ajung să se înțeleagă. Alegem povestioară cu tematică, cu rol educativ care să aibă o influență pozitivă și constructivă asupra lui. Dacă alegem să îi citim din cărți, atunci avem grijă că acestea să fie cât mai colorate și pline de imagini, pentru a fi atractive și a-i fi mai ușor copilului să asocieze ce spunem cu imaginea sau dacă acea carte nu are imagini, prezentăm imaginile în față clasei. Acestea îi ajută să-și imagineze personajele, să-și fixeze mai bine acțiunile poveștii. După citirea poveștii, putem prezenta copiilor un pps la calculator.

Părintii reprezintă un factor cheie în educația și dezvoltarea psiho-socială a copilului. Rolul pe care și-l asumă părintele în primii ani de viață ai copilului, atitudinea și aspirațiile acestuia, vor pune amprenta semnificativ asupra dezvoltării intelectuale și sociale a acestuia. La vârstă copilăriei, poveștile și basmele sunt mai mult decât simple istorisiri. Ele reprezintă un instrument foarte important aflat la îndemână părinților, pentru a stimula dragostea de lectură și cărți, curiozitatea intelectuală a micuțului, dar și un instrument pentru a consolida legătura afectivă copil-părinte.

La vârstă copilăriei, poveștile și desenul sunt principalele mijloace de exprimare a vieții afective a copilului. La ciclul preșcolar și primar, după citirea unei povești, putem sugera copiilor să redea prin desen ceea ce au înțeles din poveste. În această etapă de varstă se fixează principalele valori și modele de viață, iar copilul se identifică cu personajul care corespunde cu modelului educațional existent. Ei singuri spun, că ar vrea să semene cu personajul..... din poveste, pentru că le-a plăcut comportamentul personajului. Personajele din basme îi însoțesc în anii copilăriei și le oferă modele pe care se le urmeze în viață adultă.

Poveștile joacă un rol foarte important din punct de vedere educativ. Prin intermediul poveștilor, copilul descoperă lumea și se poate plasa în situații de viață în afară contextului familial. Prin lupta dintre bine și rău și situațiile conflictuale întâlnite, copilul învătă strategii de viață, descoperă consecințele unor fapte și atitudini și își însușeste comportamente sociale pozitive. Fără a fi obligat să treacă printr-o experiență negativă, copilul poate învăta astfel să descopere lumea din jur, oamenii și modul în care aceștia acționează în diferite situații de viață. Multe dintre poveștile pentru copii semnaleză la nivel metaforic lupta dintre bine și rău, identifică principalele tipologii comportamentale, precum și modul în care anumite situații concrete de viață își pot găsi rezolvarea.

De exemplu, povestea „Capra cu trei iezi” sau povestea „Scufița Rosie” transmit copiilor anumite modele de viață. În „Capra cu trei iezi”, copiii înțeleg prin intermediul metaforei faptul

că, până la o anumită vârstă trebuie să asculte și să respecte sfatul părinților pentru a evita pericolele iminente. Această povestire este plină de exemple educative prin care copilul este expus în plan imaginar unor primejdii cu care se confruntă atunci când iese din cuvântul părinților. Scufița Roșie, de asemenea, vorbește despre riscul și primejdiile cu care ne putem confrunta atunci când ne abatem de la drumul stabilit pentru a ajunge la un obiectiv. Finalul acestor povești aduce întotdeauna soluția salvatoare prin implicarea factorilor educaționali, reprezentanți de familie și ceilalți formatori din viața copilului.

Poveștile stimulează dorința de cunoaștere, imaginația și creativitatea copilului. Contextul narativ al basmului facilitează accesul copilului la cuvinte și expresii noi, permite înțelegerea sensului unor cuvinte abstracte sau metaforice, dezvoltând astfel limbajul și gândirea. Imaginația și creativitatea joacă un rol important în viața copilului pentru că ea este cea care îl ajută pe copil să stabilească o legătură între lumea sa internă și cea externă, să își construiască propria imagine de sine și să dezvolte pe viitor strategii de succes, pentru rezolvarea problemelor și identificarea soluțiilor.

Poveștile consolidează legătura dintre copil și părinte, apoi dintre copil și cadru didactic, prin implicarea ambelor părți într-o activitate care îi reunește prin cuvinte, comportamente și trăiri afective. Părintele este cel care creează contextul, devenind regizorul unei scene de viață, iar copilul o trăiește.

Deși poveștile pentru copii aduc beneficii și sunt recomandate ca principal factor educativ pentru această etapă de vârstă, sunt situații când părinții sau cadru didactic trebuie să filtreze și să explice copilului anumite cadre sau evenimente în funcție de personalitatea celui mic.

Unele povești oferă scene intense de violență pe care părintele trebuie să le estompeze, mai ales atunci când copilul este sensibil și reactionează negativ la acestea. În Alba că Zăpada, de exemplu, vrăjitoarea îi cere vanătorului să îi aducă drept dovadă a morții acesteia, ficatul, imagine care poate declanșa anumite emoții negative, temeri sau frici din partea copilului. De asemenea, anumite personaje negative, înfrumusețate în balaur sau zmeu, sunt folosite drept mijloace educative pentru pedepsirea copilului. Afirmatii de genul “O să vină balaurul să te mănance dacă nu ești cuminte” pot fixa anumite frici, care ulterior se pot transforma în fobii sau dependențe de alte persoane. Prezența părintelui în preajmă copilului devine astfel un factor de echilibru și securitate care poate declanșa anumite dependențe.

În concluzie, putem spune că poveștile spuse copiilor oferă beneficii multiple, dar din păcate în zilele noastre părinții neglijează acest mod de a-și petrece timpul cu copiii lor, acest lucru duce la pierderea interesului pentru lectură al copilului școlar. Poveștile-fie că sunt expuse oratoric, fie că sunt citite-joacă un rol esențial atât în educația, cât și în dezvoltarea copiilor. Reprezintă un stimul pentru creativitate, o întărire a relației cu părinții, ajută la dezvoltarea morală și îi învață să capete încredere în propriile forțe, dar și să pătrundă într-un univers fantastic plin de mistere și distracții. Poveștile nu trebuie niciodată înlocuite cu televizorul, desenele sau calculatorul!

BIBLIOGRAFIE:

1. Bratu, B., Preșcolarul și literatura, E.D.P., București, 1977;
2. 2.Ona, N.; Petrescu, C.; Ștefănescu, M. ; Pop, I.; Moraru, F., Laborator metodic pentru domeniul experiențial limbă și comunicare, Ed. Diana, Pitești.

